

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О.О. Богомольця
ІНСТИТУТ ГІГІЄНИ ТА ЕКОЛОГІЇ**

**ЕКОЛОГІЧНІ ТА ГІГІЄНІЧНІ ПРОБЛЕМИ
СФЕРИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ**

*(ЗБІРКА МАТЕРІАЛІВ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ)
15 березня 2023 р.*

за загальною редакцією
член-кор. НАМН України, професора С.Т. Омельчука

Київ – 2023

ЕМПАТИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ УЧНІВСЬКОЇ І СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ, ЯКА ПЕРЕБУВАЄ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ, ТА ЇХ КРИТЕРІАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ

Сергета І. В.¹, Тимошук О. В.²

*Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова¹
Івано-Франківський національний медичний університет²*

Емпатія і, отже, емпатичні показники провідних характеристик особистості мають у своїй суті чітко усвідомлене певним індивідуумом співпереживання емоційного стану іншої особистості з урахуванням як зовнішніх факторів конкретної емоції, так і чітко визначеним сприйняттям суб'єктивного світогляду іншої особистості під таким кутом зору, ніби вона сама і є власне цією іншою особистістю. Саме ці положення і визначають емпатію як важливий показник ставлення однієї людини до іншої, а не тільки як критерій ступеня інтеграції провідних складових пізнавальних та емоційних процесів, що являє собою вагоме значення, виходячи з провідних позицій профілактичної медицини.

Наукові дослідження проводились на базі 5 сучасних закладів освіти різного рівня акредитації: університет (Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника), коледж (Івано-Франківський фінансово-комерційний кооперативний коледж), училище (Івано-Франківське музичне училище), ліцей (Івано-Франківський професійний ліцей автомобільного транспорту і будівництва) та школа (Івано-Франківська школа для обдарованих дітей із сільської місцевості). Процес визначення емпатичних здібностей учнів та студентів передбачав застосування особистісного опитувальника Бойка, що надає можливість визначити ступінь їх вираження згідно із раціональним, емоційним і інтуїтивним каналами, установками, що сприяють емпатії, проникаючою здатністю в емпатії та ідентифікацією в емпатії, а також розрахувати величину сумарного показника емпатичних здібностей, значення якого в межах до 14 балів свідчать про низький рівень розвитку емпатії, в межах від 15 до 21 бали – про знижений рівень розвитку емпатії, в межах від 22 до 29 балів – про середній рівень розвитку емпатії, в межах понад 30 балів – про високий рівень розвитку емпатії.

Одержані у процесі проведеної роботи дані надають можливість здійснити індивідуальну оцінку емпатичних здібностей обстежуваних категорій, визначити можливість певної конкретної особи поставити себе на місце іншої, дотримуючись при цьому змістовних і емоційно-значущих особливостей середовища її існування, встановити схильність до співпереживання та ступінь розуміння особливості переживання ситуацій, в яких перебувають інші особи.

Під час проведених досліджень встановлено, що найвищий рівень вираження сумарного показника емпатичних здібностей був властивий для юнаків і дівчат, котрі перебували в умовах училища, а також для юнаків, які навчались в умовах університету, та дівчат, які навчались в умовах школи. Натомість найнижчий його рівень був характерним для юнаків, які перебували в умовах коледжу і школи, та для дівчат, що перебували в умовах ліцею і коледжу. Статистично-значущі відмінності між представниками окремих закладів освіти

відзначались між юнаками коледжу і школи ($p < 0,05$), коледжу і ліцею ($p < 0,05$), коледжу і училища ($p < 0,01$) та коледжу і університету ($p < 0,01$), водночас, статевозначущі розбіжності були властиві для юнаків і дівчат університету ($p < 0,05$) та для юнаків і дівчат ліцею ($p < 0,05$).

Цікаво, що найбільш вираженими слід було вважати дані за показниками величин раціонального каналу емпатії, які надають оцінку особливостей спрямованості уваги, сприйняття і мислення учнів та студентів на особистісні характеристики іншої особи, за емоційним каналом емпатії, які окреслюють можливість учнів та студентів досягати стан емоційної гармонії з оточенням, осягати внутрішній стан оточуючих і передбачувати їх поведінкові реакції, а також за інтуїтивним каналом емпатії, що відповідає за можливість особи передбачувати поведінкові реакції друзів, колег, викладачів і батьків, приймати вірні рішення в умовах існування певного дефіциту інформації та сприймати наявні оціночні стереотипи.

СТАН ЗАХВОРЮВАНOSTІ НА ХАРЧОВИЙ БОТУЛІЗМ В УКРАЇНІ

Соколовська О.О., Мохорт Г.А.

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця

Вступ. Харчовий ботулізм людини є небезпечним, але відносно рідкісним захворюванням, викликаним токсином бактерії *Clostridium botulinum*. Розмноження бактерій та накопичення токсину є можливим в анаеробних умовах, які створюються в консервованих харчових продуктах при недотриманні технології виробництва консервів. Спори *C. botulinum* можуть бути нейтралізовані стерилізацією продукту при температурі 120° С, яку витримують на харчових виробництвах, але важко досягається при домашньому виробництві консервів. Летальна доза ботулотоксину при вживанні в їжу становить 1000 ng/kg, що робить його однією з найбільш потужних природних отрут. Для розвитку захворювання критичним є потрапляння до організму токсину, а не бактерії як такої. В даній роботі розглядаються лише випадки харчового ботулізму, не зачіпаючи інші форми ботулізму людини (раньовий ботулізм, ботулізм немовлят, інгаляційний ботулізм та ботулізм як ускладнення після ін'єкцій ботоксу).

Матеріали і методи. Для роботи були використані дані інфекційної захворюваності населення України ДУ «Центр громадського здоров'я МОЗ України» за 2017–2020 рр.

Результати. У структурі харчових продуктів як чинників передачі ботулізму частка випадків ботулізму, викликаного м'ясними продуктами, яка почала знижуватися у 2000-х, лишається на рівні 33,15 % в порівнянні з 48,02% у 1955-1985рр. Відповідно, збільшується частка випадків ботулізму, спричиненого рибними продуктами, але не їх абсолютна кількість. Ботулізм, викликаний грибною консервацією має великі коливання, 4-5 випадків на рік у 2017-2018, 10 випадків у 2019, лише 2 випадки у 2020 і 15 випадків у 2021. Кількість випадків ботулізму, пов'язаного з овочевою консервацією знизився з 7-8 у 2018-2019 до по 1 випадку у 2020-2021. Відсоток випадків ботулізму з